

Innst. S. nr. 42

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget frå finanskomiteen

Dokument nr. 8:96 (2005-2006)

Innstilling frå finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kari Kjønås Kjos, Anders Anundsen, Gjermund Hagesæter, Karin S. Woldseth og Harald T. Nesvik om å ivareta norske borgeres interesser i utlandet, samt bruk av norske behandlingsinstitusjoner mv. i utlandet

Til Stortinget

SAMANDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen sette i gang en offentlig utredning, og deretter fremme forslag om en gjennomarbeidet helhetsspolitikk for norske bosettinger i andre EØS-land og de utfordringer dette medfører for det norske samfunn og dets lover, regler og ordninger. Det bes spesielt om at det ses på praksis og regler rundt utflytting.

II

Stortinget ber Regjeringen sørge for tilstrekkelig og god informasjon til norske borgere som er bosatt i andre EØS-land deler av året, når det gjelder deres rettigheter og plikter i forhold til Norge. Spesielt gjelder dette hvordan man skal kunne benytte stemmeretten, men også grunnleggende pensjons- og trygderettigheter. De som vurderer permanent utflytting, bør få lettfattelig og god informasjon om hvilke følger det har i forhold til rettigheter og plikter i Norge.

III

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av samtlige skatteavtaler med sikte på å avdekke uklarheter om hvordan skattemessig bopel fastsettes, samt utbedre disse i samarbeid med de respektive land."

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Marianne Aasen Agdestein, Rolf Terje Klunland, Torgeir Micaelsen, Reidar Sandal, leiaren Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Eirin Kristin Sund, frå Framstegspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, frå Høgre, Svein Flåtten, Peter Skovholt Gitmark og Jan Tore Sanner, frå Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Heikki Holmås, frå Kristeleg Folkeparti, Hans Olav Syversen, frå Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og frå Venstre, Lars Sponheim, viser til at dokumentet har vore oversendt til finansminister Kristin Halvorsen for vurdering. Finansministeren har i svar til komiteen datert 29. september 2006 gjort greie for sitt syn. Svaret følger som vedlegg til innstillinga.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, viser til forslag I som m.a. ber om at det blir laga ei offentlig utgreiing og deretter fremma forslag om ein gjennomarbeidd heilskapleg politikk for norske busetjingar i andre EØS-land og dei utfordringane dette fører med seg for det norske samfunnet.

Fleirtalet konstaterer at det for skuleåret 2006-2007 er 17 norske skular som driv verksemd etter fri-skulelova. Desse skulane skal stå opne for alle norske statsborgarar som fyller vilkåra for inntak i norske offentlege skular. Dessutan viser fleirtalet til at det finst ei ordning om statstilskot til kompletterande opplæring. Ordninga omfattar faga norsk, samfunnsfag og kristendoms-, religions- og livssynskunnskap.

Fleirtalet viser til at Regjeringa har varsla at det i vårsesjonen 2007 vil bli fremma forslag til meir omfattande endringar i friskulelova. I den samanhengen vil dei norske skulane i utlandet bli vurderte. På dette grunnlaget meiner fleirtalet at det ikkje er behov for ei offentleg utgreiing om norsk skuleverksemd i utlandet no.

I skrivet frå finansministeren blir det peikt på at dei norske helse- og omsorgstilboda grovt sett kan delast i tre kategoriar: Institusjonar oppbygde av norske kommunar, halvoffentlege tilbod som er etablerte på privat initiativ, og reint private tilbod. Mange av dei private tilboda har bufaste nordmenn i Spania som målgruppe. Slike private initiativ føreset at brukarane kan og vil betale det tilbodet kostar.

Enkelte kommunar har valt å tilby pleie- og omsorgstenester i utlandet til innbyggjarane sine. Det finst ikkje noko hinder for at kommunane betaler for omsorgstilbod gitt i utlandet i dei tilfelle dette blir vurdert som ei god og fagleg forsvarleg løysing. Kommunane må i slike tilfelle syte for at dei krava til tenestene som finst i norsk lovgiving, er tekne vare på i avtalen mellom kommunen og den parten som driv tilbodet i utlandet.

Fleirtalet viser til at rettane og pliktene til brukarane som følgjer av kommunehelsetenestelova og sosialtenestelova også gjeld dersom tenestene faktisk blir ytte i andre land. Norske tilsynsstyresmakter skal føre tilsyn med at dei kommunale vedtaka gir det krav på tenester som følgjer av hjelpebehovet, og at kommunane etablerer gode kontrollrutinar med tenestene. Fleirtalet konstaterer at norske tilsynsstyresmakter ikkje har heimel til å føre tilsyn i utlandet.

I skrivet frå finansministeren blir det vist til at spesialisthelsetenesta tilbyr behandlingsreiser til utanlandske behandlingsinstitusjonar. Det er Rikshospitalet som administrerer ordninga, og som har det faglege ansvaret. Tilbodet er meint å erstatte liknande tilbod i Noreg. Ordninga er tiltenkt særlege pasientgrupper, og val av behandlingsstad skjer etter anbudsrunder.

Når det gjeld nordmenn som oppheld seg i utlandet, viser Regjeringa elles til dei internasjonale avtaler som er inngått innanfor EU og EØS-området og med andre land om gjensidig bistand på helseområdet.

I skrivet frå finansministeren blir det peikt på om reguleringa av tenester som blir ytt i utlandet, er tilstrekkeleg opplyst i gjeldande lovgiving. Helse- og omsorgsdepartementet meiner derfor at det ikkje er formålstenleg å prioritere ei utgreiing om reguleringa av sosial- og helsetenester som blir ytt i utlandet. Fleirtalet sluttar seg til den vurderinga.

Når det gjeld dei delane av forslaget som omhandlar skattereglane, peiker Finansdepartementet på at reglane om skattemessig flytting av bustad er utforma slik at det generelt skal ta ei viss tid før ein reknar ein person som emigrert, og at det skal ta lengre tid før ein reknar personar som har hatt eit langvarig opphald i Noreg (det vil seie dei med meir enn ti års butid her i landet), som emigrerte. I forhold til personar som har hatt langvarig og fast tilknytning til Noreg, er det eit sterkt behov for å føre ein viss kontroll med at dei ver-

keleg bryt tilknytninga si til landet vårt i tida etter faktisk utreise. Finansministeren meiner at slik dei nye reglane er utforma, er behovet for kontroll godt dekt.

Det blei innført nye reglar på dette området frå og med inntektsåret 2004. Finansministeren poengterer at personar som ønskjer å emigrere, har fått klare og ein-tydige reglar å halde seg til. Dei nye reglane må reknast som ei klar forbetring både for skattytarane og likningsstyresmaktene.

I skrivet til komiteen opplyser finansministeren at den særskilde regelen om slutt på skattemessig bustad for personar som har vore busette i Noreg i meir enn ti år, ikkje avvik spesielt frå det som gjeld i andre europeiske land. Det blir dessutan peikt på at det heller ikkje er problematisk at mange utflytte nordmenn ei tid blir skattepliktige både i Noreg og i tilflyttingsstaden. Skatteavtalene løysar saker med dobbel bustad, normalt slik at den eine staten reduserer sin skatt i forhold til skatlegginga i den andre staten.

Finansministeren meiner følgeleg at det ikkje er noko spesielt behov for å utgreie spørsmålet om skattemessig emigrasjon. Fleirtalet sluttar seg til den oppfatninga.

Fleirtalet viser til forslag II som m.a. ber om at det blir gitt tilstrekkeleg og god informasjon til norske borgarar som er busette i andre EØS-land delar av året. Det blir spesielt vist til kva for rettar og plikter dei har i forhold til Noreg, f.eks. stemmerett og pensjons- og trygderettar.

I skrivet frå finansministeren blir det vist til ein kommentar frå Arbeids- og inkluderingsdepartementet om trygderettane. Det blir peikt på at utførleg og adekvat informasjon er gitt både i papirform og på elektroniske medium.

Når det gjeld informasjon om val, opplyser Kommunal- og regionaldepartementet at ein på ulike måtar prøver å nå fram med informasjon om valet til veljarar som held til i utlandet. Informasjon blir f.eks. gitt i ANSA-nytt, i internettavisa Norway Post, ved annonser i norske aviser, som også blir ein del lesne i utlandet, og på internettsida til Kommunal- og regionaldepartementet. Dessutan spelar utanriksstasjonane ei viktig rolle når det gjeld å formidle informasjon til veljarar som held til i utlandet.

Fleirtalet viser til at finansministeren meiner at oppmodinga i forslaget i stor grad er oppfylt allereie i dag. Fleirtalet er einig i den vurderinga.

Fleirtalet viser vidare til forslag III, der det blir bede om ein gjennomgang av alle skatteavtaler med sikte på å avdekkje kva som kan vere uklart når ein skal fastsetje skattemessig bustad. Det blir dessutan bede om utbetring av avtalene i samarbeid med dei respektive landa.

I skrivet opplyser finansministeren at føresegnene om bustad i dei norske skatteavtalene byggjer på artikkel 4 om bustad i OECDs mønsteravtale for å unngå dobbel skatlegging av inntekt og formue. Det finst nokre få unntak, men elles er føresegnene om bustad i alle skatteavtalene identiske med artikkel 4 i mønsteravtala.

Fleirtalet konstaterer at finansministeren uttaler at det ikkje er ønskjeleg å fråvike mønsteravtala på dette punktet, og at det ikkje er grunn til å tru at skatteavtalepartnarane våre er villige til det heller. Dessutan viser fleirtalet til finansministeren sin avsluttande kommentar om forslag III:

"Et eventuelt utredningsarbeid på dette området bør foregå i regi av OECD. Forslaget om å utrede alle skatteavtalene våre med hensyn til bosted, er derfor helt urealistisk."

På grunnlag av den framstillinga som det er gjort greie for ovanfor, meiner fleirtalet at det ikkje er aktuelt å gjennomgå alle skatteavtalene.

Fleirtalet tilrår følgeleg at forslag I, II og III i Dokument nr. 8:96 (2005-2006) ikkje blir vedtekne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at bakgrunnen for Dokument nr. 8:96 (2005-2006) er en rekke henvendelser fra nordmenn som er bosatt hele eller deler av året i utlandet. Disse medlemmer viser til at det stadig er et økende antall nordmenn som kjøper bolig i utlandet og som tilbringer deler av året der. Denne utviklingen tilsier at regelverket på dette området må være oppdatert og kunne ivareta interessene til nordmenn bosatt i utlandet på en tilfredsstillende måte. Tilbakemeldinger tyder på at dette ikke alltid er tilfellet pr. i dag.

Disse medlemmer registrerer at verken Regjeringen eller komitéflertallet viser noen som helst vilje til å gjøre reglene på dette området bedre. Disse medlemmer synes dette er leit og vil fortsatt arbeide for å få til et bedre regelverk for nordmenn som tilbringer deler eller hele året i utlandet.

Disse medlemmer viser ellers til innholdet i dokumentet og fremmer følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen sette i gang en offentlig utredning, og deretter fremme forslag om en gjennomarbeidet helhetspolitikk for norske bosettinger i andre EØS-land og de utfordringer dette medfører for det norske samfunn og dets lover, regler og ordninger. Det bes spesielt om at det ses på praksis og regler rundt utflytting.

II

Stortinget ber Regjeringen sørge for tilstrekkelig og god informasjon til norske borgere som er bosatt i andre EØS-land deler av året, når det gjelder deres rettigheter og plikter i forhold til Norge. Spesielt gjelder dette hvordan man skal kunne benytte stemmeretten, men også grunnleggende pensjons- og trygderettigheter. De som vurderer permanent utflytting, bør få lett-fattelig og god informasjon om hvilke følger det har i forhold til rettigheter og plikter i Norge.

III

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av samtlige skatteavtaler med sikte på å avdekke uklarheter om hvordan skattemessig bopel fastsettes, samt utbedre disse i samarbeid med de respektive land."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ser at det kan være behov for mer informasjon på ulike områder overfor borgere bosatt i utlandet. Dette vil Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre komme tilbake til i de relevante sammenhenger, for eksempel i omsorgsmeldingen.

FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen sette i gang en offentlig utredning, og deretter fremme forslag om en gjennomarbeidet helhetspolitikk for norske bosettinger i andre EØS-land og de utfordringer dette medfører for det norske samfunn og dets lover, regler og ordninger. Det bes spesielt om at det ses på praksis og regler rundt utflytting.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen sørge for tilstrekkelig og god informasjon til norske borgere som er bosatt i andre EØS-land deler av året, når det gjelder deres rettigheter og plikter i forhold til Norge. Spesielt gjelder dette hvordan man skal kunne benytte stemmeretten, men også grunnleggende pensjons- og trygderettigheter. De som vurderer permanent utflytting, bør få lett-fattelig og god informasjon om hvilke følger det har i forhold til rettigheter og plikter i Norge.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av samtlige skatteavtaler med sikte på å avdekke uklarheter om hvordan skattemessig bopel fastsettes, samt utbedre disse i samarbeid med de respektive land.

TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen har elles ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjere følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:96 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Kari Kjønås Kjos, Anders Anundsen, Gjermund Hagesæter, Karin S. Woldseth og Harald T. Nesvik om å ivareta norske borgeres interesser i utlandet, samt bruk av norske behandlingsinstitusjoner mv. i utlandet - blir ikkje vedteke.

Oslo, i finanskomiteen, den 17. november 2006

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
leiar

Reidar Sandal
ordfører

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 29. september 2006

Dokument nr. 8:96 (2005-2006) Forslag fra stortingsrepresentantene Kari Kjønaas Kjos, Anders Anundsen, Gjermund Hagesæter, Karin S. Woldseth og Harald T. Nesvik om å ivareta norske borgeres interesser i utlandet, samt bruk av norske behandlingsinstitusjoner mv. i utlandet

Jeg viser til brev fra Stortingets finanskomité om ovennevnte.

Finanskomiteen har fått et dokument 8-forslag til behandling angående ivaretagelse av norske borgeres interesser i utlandet. I den forbindelse ber finanskomiteen om finansministerens kommentarer til saken.

Dokument 8-forslaget har tre forslag som alle er på formen "Stortinget ber Regjeringen [...]." De tre forslagene er sitert og kommentert nedenfor.

Forslag I: *"Stortinget ber Regjeringen sette i gang en offentlig utredning, og deretter fremme forslag om en gjennomarbeidet helhetspolitikk for norske bosettere i andre EØS-land og de utfordringer dette medfører for det norske samfunn og dets lover, regler og ordninger. Det bes spesielt om at det ses på praksis og regler rundt utflytting."*

Finansdepartementet har innhentet kommentarer til dette forslaget fra Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Kunnskapsdepartementet har utarbeidet følgende kommentar angående friskoleområdet:

"Inneværende skoleår er det 17 norske skoler i utlandet som driver sin virksomhet etter friskoleloven. Frittstående skoler i utlandet skal stå åpne for alle norske statsborgere som fyller vilkårene for inntak i norske offentlige skoler. Dersom søkningen er større enn kapasiteten til skolene, skal skolene sørge for å prioritere søkerne ut fra saklige hensyn. Videre foreligger det en ordning om statstilskudd til kompletterende undervisning. Formålet med tilskuddsordningen er blant annet å gi norske elever ved utenlandske eller internasjonale grunnskoler i Norge eller utlandet statsstøtte til kompletterende undervisning i norsk, samfunnsfag og kristendoms-, religions- og livssynskunnskap (KRL).

Kunnskapsdepartementet har i Ot.prp. nr. 43 (2005-2006) om endringer i friskoleloven varslet at det vil bli lagt frem forslag til mer omfattende og permanente endringer i friskoleloven for Stortinget våren 2007. I den forbindelse vil også de norske skolene i utlandet bli vurdert. Det er derfor ikke behov for en offentlig utredning om norsk skolevirksomhet i utlandet nå."

Helse- og omsorgsdepartementet har utarbeidet følgende kommentar til helseområdet:

"De norske helse- og omsorgstilbudene i utlandet, i hovedsak i Spania, kan grovt deles inn i tre kategorier: Institusjoner bygd opp av norske kommuner, halvoffentlige tilbud som er etablert på privat initiativ og rent private tilbud. Mange av de private tilbudene har bofaste nordmenn i Spania som målgruppe. Slike private initiativ forutsetter at brukerne til enhver tid kan og vil betale det tilbudet til enhver tid koster. Staten har

på sin side opprettet en diakonstilling i Spania. Diakonen er ment å ivareta forebyggende og andre tiltak rettet mot nordmenn som er i nød eller i andre vanskelige situasjoner.

Til forskjell fra de private tilbudene har enkelte kommuner valgt å tilby pleie- og omsorgstjenester i utlandet for egne innbyggere. Det er ikke noe i veien for at kommunene betaler for omsorgstilbud gitt i utlandet, i de tilfeller dette vurderes som en god og faglig forsvarlig løsning og er i tråd med brukerens eget ønske. I en del tilfeller kan dette være en svært god løsning. Velger kommuner å oppfylle sin hjelpeplikt etter kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven med å tilby tjenester i utlandet, må tilbudene etterleve de krav til tjenesten som følger av norsk lov. Kommunene må derfor sørge for at de krav til tjenestene som fremgår av norsk lovgivning er ivare tatt i kjøpsavtalen mellom kommunen og den part som driver tilbudet i utlandet.

Brukernes rettigheter og plikter som følger av kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven gjelder også dersom tjenestene faktisk ytes i andre land. Dette gjelder blant annet retten til å påklage tjenestetilbudet og reglene om egenbetaling så langt de passer. Norske tilsynsmyndigheter fører tilsyn med at de kommunale vedtakene gir det krav på tjenester som følger av hjelpebehovet og at kommunene etablerer gode internkontrollrutiner med tjenestene. Norske tilsynsmyndigheter har imidlertid ikke hjemmel til å foreta tilsyn i utlandet. Det er bl.a. en konsekvens av at helse- og sosialtjenester et unntatt fra virkeområdet til det såkalte tjenestedirektivet som regulerer yrkesutøvelsen innenfor EU/EØS-samarbeidet.

Kommunene finansierer selv tjenester som ytes med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven. Husbanken yter imidlertid lån til utbygging av sykehjem og omsorgsboliger. Disse låneordningene gjelder også for utbygging av slike tilbud i utlandet, jf. Husbankens retningslinjer for lån til sykehjem og omsorgsboliger. Forutsetningen for at lån kan gis, er at prosjektene inngår som en del av den kommunale eldreomsorgen og at forskriftene og retningslinjene som gjelder generelt for ordningen blir fulgt så langt de passer, med de begrensninger som følger av at eienommen ligger i utlandet. Dersom kommunen ikke skal eie boligene, er det en forutsetning for lånet at det til enhver tid foreligger tilfredsstillende avtale om bruk av boligene mellom kommunen og eier, blant annet må kommunen ha rett til å tildele plassene til egne innbyggere. Etter det Regjeringen kjenner til er det gitt ytterst få lånetilsagn om slike lån.

I tillegg til at enkelte kommuner tilbyr tjenester i utlandet for egne innbyggere, tilbyr spesialisthelsetjenesten behandlingsreiser til utenlandske behandlingsinstitusjoner. Daglig administrasjon og faglig ansvar for ordningen ligger til Rikshospitalet. Tilbudet er ment å erstatte liknende tilbud i Norge. Ordningen er forbeholdt særlige pasientgrupper og valg av behandlingssted skjer etter anbudsrunder. Kravene til tjenestene ivaretas derfor gjennom avtaler mellom Rikshospitalet og den enkelte behandlingsinstitusjonen.

For nordmenn som oppholder seg i utlandet viser Regjeringen ellers til de internasjonale avtaler som er inngått innenfor EU/EØS-området og med andre land om gjensidig bistand på helseområdet.

Helse- og omsorgsdepartementet mener at reguleringen av tjenester som ytes i utlandet fremgår tilstrekkelig av dagens lovgivning. Helse- og omsorgsdepartementet mener derfor at det pr. i dag ikke er

hensiktsmessig å prioritere en utredning om reguleringen av sosial- og helsetjenester som ytes i utlandet."

Til de delene av forslaget som gjelder skatteregler mv., har Finansdepartementet følgende vurderinger:

I dokumentet nevnes blant annet de nye reglene om skattemessig utflytting (emigrasjon) som trådte i kraft pr 1. januar 2004. Forslagstillerne konstaterer at slik disse reglene er utformet for personer med mer enn ti års botid i Norge, er det ikke mulig å bestemme spørsmålet om skattemessig bosted allerede på utflyttingstidspunktet. De foreslår at disse reglene kunne gjøres mer fleksible på dette punktet, slik at nordmenn - som normalt vil ha bodd i Norge i mer enn ti år - raskere skal kunne anses som skattemessig emigrert fra Norge.

Det har kun vært gjennomført ligning for to inntektsår etter at de nye emigrasjonsreglene trådte i kraft. Så langt foreligger det ingen særskilte tilbakemeldinger fra verken skattytere eller ligningsmyndigheter om at de nye reglene ikke fungerer i praksis.

Reglene om skattemessig flytting av bosted er med hensikt utformet slik at det generelt skal ta en viss tid før man anser en person som emigrert, og at det skal ta lengre tid før man anser personer som har hatt et langvarig opphold her (det vil si de med mer enn ti års botid i Norge) som emigrert

Særregelen for personer som har hatt et langvarig opphold her har sin begrunnelse både i kontrollhensyn og forutsigbarhet.

I praksis er det ofte vanskeligere for personer som har hatt en langvarig og fast tilknytning til Norge å bevise for ligningsmyndighetene at vilkårene for opphør av skatteplikt er oppfylt allerede på utflyttingstidspunktet, enn det er for en person som ikke har hatt en slik tilknytning til Norge. Den langvarige tilknytningen til Norge innebærer som regel at det tar en viss tid før det kan fastslås at personen virkelig har avbrutt sin tilknytning hit. Samtidig medfører den langvarige tilknytningen til Norge at slike personer ofte reelt sett ikke oppfyller betingelsene for avbrudd, og i hvert fall ikke med en gang utreisen skjer. I forhold til slike personer er det derfor et sterkt behov for å føre en viss kontroll med at de virkelig bryter sin tilknytning til Norge varig og konsekvent i tiden etter faktisk utreise. Slik de nye reglene er utformet, er behovet for kontroll godt dekket.

I tillegg til kontrollhensyn har også behovet for forutsigbarhet vært av stor betydning. De tidligere reglene var mer skjønsmessig utformet. Med de nye reglene som ble innført fra og med inntektsåret 2004, har personer som ønsker å emigrere fått klare og entydige regler å forholde seg til. De nye reglene må derfor ses som en klar forbedring både for skattyterne og ligningsmyndighetene.

Den særskilte regelen om opphør av skattemessig bosted for personer som har vært bosatt i Norge i mer enn ti år, avviker ikke spesielt fra det som gjelder i andre europeiske land. Det er en rekke land i Europa som har lignende eller strengere regler om opphør av skattemessig bosted for personer med særlig sterk tilknytning til fraflyttingslandet.

Det er heller ikke spesielt problematisk at mange utflyttede nordmenn en tid blir skattepliktige (som bosatte) både i Norge og i tilflyttingsstaten. Skatteavtalene løser slike saker om dobbelt bosted, normalt slik at den ene stat reduserer sin skatt i forhold til skatleggingen i den annen stat. Selv strengere emigrasjonsregler vil derfor normalt ikke lede til noen uheldig dobbeltbeskatning etter utflytting.

I avsnittet om bakgrunnen for forslaget presiseres det fra forslagstillerne at det er viktig å skille "mellom de som reelt er varig utflyttet og betaler skatter og avgifter i utlandet, og de som bor i utlandet mer sesongmessig og derfor betaler sine skatter og avgifter til Norge. Man kan ikke forlange å få alle goder fra Norge dersom man reelt flytter til et annet land..." osv. Kriteriene for emigrasjon tar nettopp sikte på personer som reelt og varig flytter fra Norge. Personer som virkelig er emigrert, synes derfor å tilhøre den gruppen som forslagstillerne ønsker å holde utenfor sine forslag.

For personer som har et midlertidig arbeidsopphold i utlandet, ble det med virkning fra og med inntektsåret 2002 innført en bestemmelse i sktl § 2-1 tiende ledd. Bestemmelsen innebærer at personer som flytter til utlandet for å jobbe og dermed tilegne seg kompetanse og erfaring, kan kreve å få den samlede norske skatten nedsatt med et beløp som tilsvarer den del av den norske skatten som faller på lønnsinntekten opptjent i utlandet.

Det er ikke noe spesielt behov for å utrede spørsmål rundt skattemessige emigrasjon nå.

Finansdepartementet anser, på bakgrunn av de ovennevnte vurderingene, at det ikke er behov for å sette i gang en egen offentlig utredning på dette feltet nå.

Forslag II: "Stortinget ber Regjeringen sørge for tilstrekkelig og god informasjon til norske borgere som er bosatt i andre EØS-land deler av året, når det gjelder deres rettigheter og plikter i forhold til Norge. Spesielt gjelder dette hvordan man skal kunne benytte stemmeretten, men også grunnleggende pensjons- og trygderettigheter. De som vurderer permanent utflytting, bør få lettfattelig og god informasjon om hvilke følger det har i forhold til rettigheter og plikter i Norge."

Finansdepartementet har innhentet kommentarer til dette forslaget fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har utarbeidet følgende kommentar angående trygderettigheter mv. i utlandet:

"Arbeids- og velferdsetaten har ansvar for å gi publikumsrettet informasjon om stønadsordningene og vilkårene for pensjons- og trygdeytelser fra folketrygden til allmennheten/brukerne i sin alminnelighet. Utførlig og adekvat informasjon er gitt både i papirform (brosjyrer) og på elektroniske media (blant annet <http://www.trygdeetaten.no/>). Her vil man også under overskriften/linken "Utland" finne grundig og god informasjon som retter seg spesielt mot behovene til medlemmer i utlandet, herunder norske borgere som er bosatt i andre EØS-land deler av året. De som vurderer permanent utflytting, bør allerede før utreise ta kontakt med

NAV Utland for å få rede på hvordan de skal forholde seg for å motta norske ytelser ute og for å oppnå rett til sykebehandling i andre EØS-land.

Kommunal- og regionaldepartementet har utarbeidet følgende kommentar angående informasjon om valg mv. i utlandet:

"Kommunal- og regionaldepartementet forsøker å nå frem med informasjon om valget til velgere som befinner seg i utlandet på ulike måter.

Kommunal- og regionaldepartementet informerer studenter som befinner seg i utlandet ved å rykke inn annonser i ANSA-nytt (blad for utenlandsstudenter). Når det gjelder øvrige grupper av velgere, er det noe vanskeligere å finne tilsvarende treffsikre informasjonskanaler. Kommunal- og regionaldepartementet informerer i internettavisen Norway Post, ved annonser i norske aviser (som også blir lest en del i utlandet) og på departementets internettside om valg: www.valg.no. I tillegg er utenriksstasjonene et viktig ledd for å nå frem med informasjon til stemmeberettigede utenriks om stemmerettsreglene og om hvor og når det er mulig å forhåndsstemme."

Finansdepartementet har ikke kommentarer til forslaget utover det som framgår av innspillene fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet. Finansdepartementet anser, på bakgrunn av det ovenstående, at anmodningen i forslaget i stor grad er oppfylt allerede i dag.

Forslag III: *"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av samtlige skatteavtaler med sikte på å avdekke uklarheter om hvordan skattemessig bopel fastsettes, samt utbedre disse i samarbeid med de respektive land."*

Bostedsbestemmelsene i de norske skatteavtalene bygger på artikkel 4 om bosted i OECDs mønsteravtale til unngåelse av dobbeltbeskatning av inntekt og formue. Det er noen få unntak, men ellers er bostedsbestemmelsene i samtlige av våre skatteavtaler identiske med artikkel 4 i mønsteravtalen.

Bestemmelsen er omtalt og forklart i kommentarene til mønsteravtalen. I forbindelse med inngåelse eller reforhandling av våre skatteavtaler blir dessuten bostedsbestemmelsen alltid diskutert, med det formål å finne frem til en enhetlig praktisering. I tillegg foregår det et særlig arbeid mellom de nordiske land om den nordiske skatteavtalens bostedsbestemmelse.

Det er viktig at flest mulige land har like regler på dette området. Fra norsk side er det derfor ikke ønskelig å fravike mønsteravtalen på dette punktet og det er ingen grunn til å tro at våre skatteavtalepartnere er villige til det heller. Et eventuelt utredningsarbeid på dette området bør foregå i regi av OECD. Forslaget om å utbedre alle skatteavtalene våre med hensyn til bosted, er derfor helt urealistisk.

